

Збаразька централізована бібліотечна система
Відділ інформаційних технологій та автоматизації
бібліотечних процесів

«Свята моя Київська Русь»

*(до 1030-річчя
Хрещення Київської
Русі-України)*

**Рекомендаційний
список
електронних ресурсів**

*(станом на 25 липня
2018 року)*

Збараж – 2018

УДК 03:94:271[(477)]

С 24

Упорядник:

В. Радовська, зав. відділом ІТ та АБП
Збараської ЦБС

Комп'ютерний набір: В. Радовська

Відповідальна за випуск:

О. Бойко, директор
Збараської ЦБС

С 24 «Свята моя Київська Русь» (до 1030-річчя Хрещення Київської Русі-України) [Текст]: реком. спис. електр. ресурсів / Збараз. центр. бібл. сист., від. ін-форм. технол. та автомат. бібл. процесів; упоряд. В. Радовська. – Збараж: [б.в.], 2018. – 18 с.

Рекомендаційний список електронних ресурсів включає перелік інтернет-ресурсів, що будуть корисними для вчителів та викладачів історії України, а також учням та студентам для кращого засвоєння навчальної програми, написання рефератів, контрольних, курсових, дипломних робіт.

Окремі розділи стануть в нагоді бібліотекарям, працівникам культури в організації та проведення годин духовності, історичних екскурсів та інших масових заходів з нагоди відзначення цієї дати.

Електронну версію видання можна переглянути за адресою: <http://www.zbarazh-library.com.ua/writen-webliograf.html>

УДК 03:94:271[(477)]

© Відділ інформаційних технологій та автоматизації
бібліотечних процесів, 2018

© Збараська централізована бібліотечна система, 2018

Християнство утверджувалося на українських землях протягом багатьох століть. Історичні джерела засвідчують його присутність у заселених греками містах Північного Причорномор'я ще на початку нашої ери. Звідси воно знайшло собі шлях до Східної Європи. «Повість минулих літ» містить апокрифічний сюжет (інших підтверджень немає), за яким апостол Андрій Первозванний благословив гори, на яких був заснований Київ, а на місці, де тепер Андріївський собор, поставив хрест. За іншими переказами, поширював християнство на наших землях і учень апостола Петра Папа Климент IV. Є свідчення, що українських теренів на початку 60-х років IX ст. сягали й дороги солунських братів Кирила і Мефодія.

Більш-менш системне освоєння християнством причорноморських земель у VI-VII ст. пов'язують з геополітичними інтересами до них візантійських імператорів. Але не тільки в Причорномор'ї знали його в ті часи. При археологічних розкопках поблизу Чернівців було знайдено формочку для відливання натільних хрестиків, датовану IV ст. Це дало підстави стверджувати, що вже тоді там жили християни. Певний вплив на цей процес справили військово-політичні й торговельні зносини наших предків зі своїми християнізованими сусідами.

Побутують версії, що хрещеним був князь Кий. А те, що на могилі Аскольда було поставлено церкву, теж свідчить, що він був християнином. Стверджують, що хрестився він у 860 р. Тоді в списку Константинопольського патріархату з'явилася ще одна єпархія – Руська. Значилася вона під номером 61. Очевидно, вона опікувалася християнізованим населенням слов'янського світу.

У 882 р. внаслідок державного перевороту, здійсненого противниками християнізації країни, владу в Києві захопив Олег. На Русі почалася антихристиянська реакція. Але церковна організація збереглася, а після смерті Олега в 912 р. вона значно зміцніла.

Договір князя Ігоря з греками (944 р.) свідчить про те, що на Русі існували поряд язичество і християнство, діяли церкви. Ольга, яка княжила після Ігоря, була християнкою. Підчас

суперечок з Візантією вона звернулася в 959 р. до імператора Римської імперії Оттона I, щоб він прислав єпископа, та згодом відмовилася від опіки римської церкви. До кінця свого життя Ольга підтримувала християнську церкву.

Вибір релігії князем Володимиром, художник Ф.С. Зав'ялов

Новий етап християнізації Русі настав за князювання онука Ольги – Володимира. Наприкінці X ст. Русь уже знала про іудейську та мусульманську релігії. Але внаслідок багатьох обставин Русь частіше спілкувалася з християнськими державами, що й зумовило вибір київських князів прийняти християнство. Крім того, Володимирові більше до душі був християнський обряд. Мало значення і те, що християнство у багатьох державах виявилось ефективним чинником у налагодженні внутрішньополітичного життя. А на Русі тоді родоплемінний лад і його язичеська релігія переживали кризу, утверджувалися феодальні відносини. Постала необхідність у релігії, яка сприяла б консолідації родоплемінних об'єднань, трансформації їх в етнічну і політичну цілісність, освячувала б централізовану владу. Християнська віра в царя небесного та його намісника на землі – князя, царя більше сприяла централізації держави, ніж язичницька релігія з її місцевими культурами. Про це свідчила ситуація в державах, де християнство стало панівною релігією. До запровадження християнства на Русі спонукала й потреба у розвитку економічних, політичних та

культурних зв'язків із сусідніми християнськими державами. А язичеська релігія певною мірою цьому перешкоджала. До того ж, християнство пропонувало гуманнішу мораль, ніж язичеські вірування.

Відносини великого київського князя з Візантією були тоді дуже складними. У 986 р. візантійський імператор Василій II, який опинився в скрутному становищі після поразки в Болгарії, звернувся до Володимира з пропозицією укласти військовий союз між Візантією і Руссю, попросив на допомогу військо з Києва. Володимир на союз погодився, проте зажадав руки сестри імператора, грецької царівни Анни.

Василій II йому відмовив.

Влітку 987 р. проти Василія II виступив його воєвода Барда Фока, який проголосив себе імператором Візантії. Володимир вирушив у Крим – тодішню візантійську колонію, і облогою взяв місто Херсонес (Корсунь), тепер це околиця Севастополя. Василій II змушений був погодитися на шлюб Володимира з Анною за умови, що він прийме християнську віру.

Військо Володимира розгромило заколотників у Візантії, а влітку 988 р. він був охрещений в церкві, св. Якова в Херсонесі й одружився з Анною. Наприкінці літа князь повернувся до Києва, маючи намір зробити християнство вірою своєї держави. Хрещення киян, за літописом, відбувалося 14 серпня 988 р. в Києві на р. Почайні, притоці Дніпра. У перший по хрещенні день Володимир велів скидати, рубати й палити ідолів. Перуна прив'язали коневі до хвоста й тягнули до Дніпра, б'ючи його залізом. Коли ідола кинули в річку, князь наказав: «Як де пристане, відбивайте його од берега, аж перейде пороги - тоді лишіть його». Перун затримався далеко за порогами. Пізніше це

місце назвали Перунова рінь. На місцях, де стояли ідоли і богів, побудували християнські церкви. їх ще називали божницями.

Відтоді почалося хрещення людей в інших містах і селах Русі. Це був болісний процес. Активно противилося християнізації населення Новгород, Ярослав, інших міст, але ці виступи Володимир жорстоко придушував. Християнство як державна релігія Київської Русі остаточно було закріплене силою державної влади у 988-991 рр. Але населення ще довго не сприймало нової віри.

Побутують різні версії з приводу того, до якого християнського обряду – західного чи східного – схилився Володимир. Традиційно домінує версія, що вибір східного обряду був

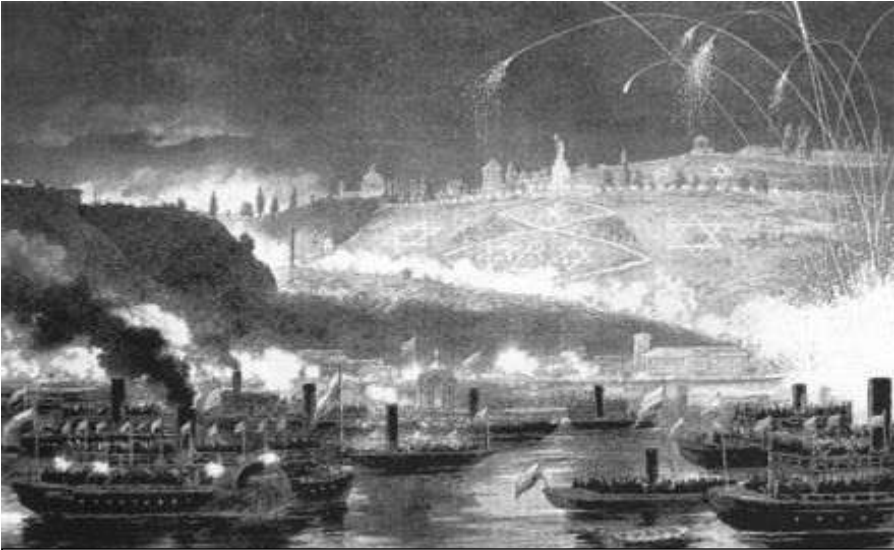

заздалегідь продуманим і цілеспрямованим. Водночас не позбавлені аргументів міркування, що метою Володимира було утвердження на землях Києворуської держави слов'янського варіанту християнства, ідея якого виношувалася Кирилом і Мефодієм.

Очевидно, запроваджуючи християнство, Володимир намагався максимально використати усі політичні, економічні можливості від зносин з Константинополем, проте не міг цілком ігнорувати достатньо впливового в західному світі Риму. Будучи амбітним і далекосяжним політиком, він розумів, що розрив з Римом навряд чи сприятиме відносинам з державами, володарі та населення яких перебували під крилом західної традиції. Чи не тому в першій побудованій Володимиром у Києві церкві – Десятинній був приділ святого Климента, якому віддавали шану, як Римському Папі.

Крім того, будь-яка, навіть пряма релігійна підпорядкованість вдарила по авторитетові Київської Русі як однієї з наймогутніших на той час європейських держав, що теж, очевидно, не входило до планів Володимира. У цьому контексті досить цікавим є міркування, «що хрещення своєї країни

Володимир здійснював не під опікою якої-небудь церкви, а самостійно, керуючись ідеєю створення незалежної церкви».

**Святковий салют на честь 900-ліття Хрещення Русі.
Київ, 15 липня 1888 рік**

Проповідниками християнства, першими священиками були греки, болгари. Пізніше духовенство почали формувати з місцевих людей. У ті часи священики та особи, які виконували певні обов'язки або яких церква прийняла під свій захист, жили при храмах. Називали їх церковними людьми; вони не підлягали світському судові, судив їх єпископ. Згідно з церковним уставом Володимира до них належали ігумен, піп, диякон, попадя, ігуменя, чернець, черниця, проскурниця, паломник, лічень, прощеник, задушний чоловік, прибічник, сліпець тощо. Сини священика ставали також священиками; попович, який не вчився і не висвятився на попа, залишався ізгоєм, людиною без стану. Від духовенства вимагали вміння читати, писати і знати церковні обряди.

Але рішучі спроби Володимира, який був слабо обізнаним з особливостями церковних відносин, розбудувати церкву, незалежну від будь-якого християнського центру, були марними. Бо жодна з існуючих на той час церков не могла визнати Руську церкву. Тому вже Ярославіві Мудрому довелося вступити в

переговори щодо створення на Русі церковної ієрархії. Наміри київського князя щодо церковної автокефалії Візантія відкинула, погодившись згодом послати в Київ митрополита. Ним був присланий у 1039 р. грек Феопемпт, який внаслідок протистоянь з місцевим духовенством змушений був у 1042 р. втекти до Константинополя, що спричинило війну між Візантією та Києвом.

Згодом сформувалася централізована релігійна організація на чолі з митрополитом, якого призначав константинопольський патріарх, а затверджував імператор Візантії. Київська митрополія вважалася частиною Константинопольського патріархату. Тим часом Ярослав завдяки династичним шлюбом, в орбіті яких опинилися чи не всі правлячі двори європейських країн, у тому числі й Візантії, успішно утверджував міжнародний авторитет своєї держави. У 1051 р. після смерті митрополита-грека князь без погодження з імператором і Константинопольським патріархом уперше призначив митрополитом руського священика Іларіона, автора відомого «Слова про закон і благодать», а пізніше – ученого-книжника, філософа Клима Смолятича. Це були спроби вивести Руську церкву з-під прямого впливу Візантії. Але згодом Константинополь відновив своє право присилати митрополитів до Києва.

Оскільки тривалий час християнство існувало на українських теренах поряд з язичеством, прибічники якого, еволюціонуючи до нової віри, нелегко розлучалися зі своїми богами, це породило своєрідний релігійний феномен – двовір'я. Воно виражалося у перенесенні особливостей, функцій язичеських богів на

Ісуса Христа, святих мучеників, у наданні язичеській побутовій звичаєвості християнської символіки, у паралельному виконанні християнських і язичеських обрядів, поєднанні свят. Двовір'я

відоме багатьом народам – єгиптянам, германцям, римлянам. Цей термін в Україні вперше застосував Феодосій Печерський (XI ст.).

Хрещення сприяло об'єднанню Русі в єдину феодальну державу, дало поштовх розвитку економіки, освіти, духовності й культури, Русь зрівнялася з монотеїстичними державами в цивілізованому світі, зріс її міжнародний авторитет. Про це свідчать, зокрема, династичні шлюби: Ярослав Мудрий був одружений з дочкою шведського короля, сестра Ярослава стала королевою Польщі, три його дочки – королевами Угорщини, Норвегії та Франції. А київський митрополичий престол обіймали в IX-X ст. ієрархи то греко-, то латинофіли. Тоді ще християнський схід і захід співіснували відносно гармонійно. Та в другій половині XI ст. між ними розпочалася боротьба за вплив на Русь.

*За інформацією сайту
«Навчальні матеріали онлайн»*

Хрещення Київської Русі стало видатною подією не тільки в історії нашої Церкви, але й в історії нашого народу. Воно мало важливі наслідки для нашої країни. Хрещення Київської Русі завершило початий у першому столітті та зміцнений трудами слов'янських просвітителів Кирила і Мефодія багатовіковий процес становлення християнства в нашій давній державі. Для Руської Православної Церкви Хрещення Русі було початком її офіційного існування.

Історичні факти про хрещення Київської Русі

Голос історії. 28 липня. Святий князь Володимир: цікаві факти про хрестителя Київської Русі-України [Електронний ресурс] // Голос Свободи. – Електрон. текстові та граф. дані. – [Україна], 2018. – Режим доступу: <http://holos.fm/page/golos-istoriyi-28-lipnja-svjatij-knjaz-volodimir-cikavi-fakti-pro-hrestitelja-rusi>, вільний. – Заголовок з екрана. – Мова: укр. – Опис зроблено: 21.07.2018.

Демидюк, В. День хрещення Русі: дата, цікаві факти, історія та сучасність [Електронний ресурс] // ВСВІТІ. – Електрон. текстові та граф. дані. – [Україна], 2011-2018. – Режим доступу: <http://vsviti.com.ua/ukraine/87147>, вільний. – Заголовок з екрана. – Мова: укр. – Опис зроблено: 20.07.2018.

День Хрещення Русі в Україні: чому ця дата є важливою [Електронний ресурс] // Канал 24. – Електрон. текстові та граф. дані. – [Україна], 2005-2017. – Режим доступу: <https://24tv.ua/den-hreshhennya-rusi-ukrayina-istoriya-svyata-chomu-data-hreshhennya-rusi-ye-vazhlivoyu-n1004941>, вільний. – Заголовок з екрана. – Мова: укр. – Опис зроблено: 20.07.2018.

День хрещення Русі: історія і традиції свята [Електронний ресурс] // Politeka. – Електрон. текстові та граф. дані. – [Україна], 2014-2018. – Режим доступу: <https://politeka.net.ua/life/464533-den-kreshheniya-rusi-istoriya-i-traditsii-prazdnika/>, вільний. – Заголовок з екрана. – Мова: укр. – Опис зроблено: 20.07.2018.

День Хрещення Русі: цікаві факти про свято [Електронний ресурс] // ONLINE.UA. – Електрон. текстові та граф. дані. – [Україна], 2018. – Режим доступу: <https://novyny.online.ua/799644/den-hreshchennya-rusi-tsikavi-fakti-pro-svyato/>, вільний. – Заголовок з екрана. – Мова: укр. – Опис зроблено: 20.07.2018.

До і після хрещення. Вісім маловідомих фактів про життя в Київській Русі [Електронний ресурс] // АРАТТА. Український національний портал. – Електрон. текстові та граф. дані. – [Україна], 2006-2018. – Режим доступу: http://www.aratta-ukraine.com/text_ua.php?id=3187, вільний. – Заголовок з екрана. – Мова: укр. – Опис зроблено: 20.07.2018.

Історичне значення хрещення Київської Русі-України [Електронний ресурс] // Національна гвардія України. – Електрон. текстові та граф. дані. – [Україна], 2018. – Режим доступу: <http://ngu.gov.ua/ua/news/istorychne-znachennya-hreshchennya-kyyivskoyi-rusi-ukrayiny>, вільний. – Заголовок з екрана. – Мова: укр. – Опис зроблено: 21.07.2018.

Коваленко, І. Велике Хрещення у Київській Русі. Як це було [Електронний ресурс] / І. Коваленко // Експрес ONLINE. – Електрон. текстові та граф. дані. – [Україна], 2011. – Режим доступу: <http://expres.ua/main/2018/07/28/303070-velyke-hreshchennya-kyivskiy-rusi-bulo>, вільний. – Заголовок з екрана. – Мова: укр. – Опис зроблено: 22.07.2018.

Копистко, В. Хрещення Русі: Правда і вигадки [Електронний ресурс] В. Копистко // Релігія в Україні. – Електрон. текстові та граф. дані. – [Україна], 2008-2018. – Режим доступу: https://www.religion.in.ua/zmi/ukrainian_zmi/8619-xreshhennya-rusi-pravda-i-vigadki.html, вільний. – Заголовок з екрана. – Мова: укр. – Опис зроблено: 21.07.2018.

Мойсеєнко, В. Шлях до нової віри. Хрещення Русі: міфи і реальність [Електронний ресурс] // РІСУ – Релігійно-інформаційна служба України. – Електрон. текстові та граф. дані. – [Україна], 2001-2018. – Режим доступу: https://risu.org.ua/ua/index/monitoring/religious_digest/38191, вільний. – Заголовок з екрана. – Мова: укр. – Опис зроблено: 20.07.2018.

Початок християнства на українських землях. Хрещення Київської Русі [Електронний ресурс] // Навчальні матеріали онлайн. – Електрон. текстові дані. – [Україна], 2010-2018. – Режим доступу: <https://pidruchniki.com/18760415/religiyeznava-tvo/pochatok-hristiyanstva-ukrayinskih-zemlyah-hreshchennya-kiyi-vskoyi-rusi>, вільний. – Заголовок з екрана. – Мова: укр. – Опис зроблено: 20.07.2018.

Тасмниці хрещення України-Русі [Електронний ресурс] // Експрес ONLINE. – Електрон. текстові та граф. дані. – [Україна], 2011. – Режим доступу: <http://expres.ua/main/2018/07/28/303070-velyke-hreshchennya-kyivskiy-rusi-bulo>, вільний. – Заголовок з екрана. – Мова: укр. – Опис зроблено: 22.07.2018.

Хрещення Київської Русі: підміна фактів, маніпуляції та історична правда [Електронний ресурс] // Канал 24. – Електрон. текстові та граф. дані. – [Україна], 2005-2017. – Режим доступу:

https://24tv.ua/hreshhennya_kiyivskoyi_rusi_pidmina_faktiv_manipu_lyatsiyi_ta_istorichna_pravda_n1006178, вільний. – Заголовок з екрана. – Мова: укр. – Опис зроблено: 21.07.2018.

Хрещення Київської Русі: цікаві факти [Електронний ресурс] // ZNAJ.UA. – Електрон. текстові та граф. дані. – [Україна], 2018. – Режим доступу: <https://m.znaj.ua/society/hreshhennya-kyivskoyi-rusi-cikavi-fakty>, вільний. – Заголовок з екрана. – Мова: укр. – Опис зроблено: 20.07.2018.

Хрещення Київської Русі-України (за матеріалами відділу бібліотечних зібрань та історичних колекцій НБУВ) [Електронний ресурс] // Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського. – Електрон. текстові та граф. дані. – [Україна], 2013-2018. – Режим доступу: <http://nbuv.gov.ua/node/3042>, вільний. – Заголовок з екрана. – Мова: укр. – Опис зроблено: 21.07.2018.

Хрещення Русі [Електронний ресурс] // Betar. Багато цікавого. – Електрон. текстові та граф. дані. – [Україна], 2005-2017. – Режим доступу: <http://betar.org.ua/hreshhennya-rusi-2-foto/>, вільний. – Заголовок з екрана. – Мова: укр. – Опис зроблено: 20.07.2018.

Хрещення Русі [Електронний ресурс] // Вікіпедія: вільна енциклопедія. – Електрон. текстові та граф. дані. – [Україна], 2018. – Режим доступу: numl.org/dQW, вільний. – Заголовок з екрана. – Мова: укр. – Опис зроблено: 20.07.2018.

Хрещення Русі: факти, версії та домисли [Електронний ресурс] // Інформаційне агентство 1 NEWS. – Електрон. текстові та граф. дані. – [Україна], 2018. – Режим доступу: <https://1news.com.ua/tsikave/hreshhennya-rusi-fakti-versiyi-ta-domisli.html>, вільний. – Заголовок з екрана. – Мова: укр. – Опис зроблено: 20.07.2018.

Хрещення Русі: цікаві факти, про які ви не знали [Електронний ресурс] // in.KYIV. – Електрон. текстові та граф. дані. – [Україна], 2018. – Режим доступу: <https://inkyiv.net/journ>

[al/hreshhennya-rusi-tsikavi-fakti-pro-yaki-vi-ne-znali](#), вільний. – Заголовок з екрана. – Мова: укр. – Опис зроблено: 20.07.2018.

Хрещення України-Русі: цікаві факти про Володимира Великого (Інфографіка) [Електронний ресурс] // INTERMARIUM. – Електрон. текстові та граф. дані. – [Україна], 2018. – Режим доступу: <https://intermarium.com.ua/hreshhennya-ukrayiny-rusi-tsikavi-fakty-pro-volodymyra-velykogo-infografika/>, вільний. – Заголовок з екрана. – Мова: укр. – Опис зроблено: 20.07.2018.

Книги та підручники про утвердження християнства на території України у мережі Інтернет

1020 років хрещення Київської Русі [Електронний ресурс]: навч.-метод. посіб. / уклад. А.І. Смирнов; відп. за вип. В.М. Жуковський. – Острог: Національний університет «Острозька академія», 2008. – 70 с. // Національний університет «Острозька академія». – Електрон. текстові та граф. дані. – [Україна], 2000-2018. – Режим доступу: numl.org/dQo, вільний. – Заголовок з екрана. – Мова: укр. – Опис зроблено: 22.07.2018.

Баран, О. Збірник тисячоліття християнства в Україні 988-1988 [Електронний ресурс] / О. Баран, О.В. Герус. – Вінніпег: Українська вільна академія наук, 1991. – 150 с. // ЗОУНБ. – Електрон. текстові та граф. дані. – [Україна], 2018. – Режим доступу: <http://zounb.zp.ua/sites/default/files/news/2015/03/ztxvu.pdf>, вільний. – Заголовок з екрана. – Мова: укр. – Опис зроблено: 20.07.2018.

Король, В.Ю. Історія України. Запровадження християнства на Русі [Електронний ресурс]: навчальний посібник / В.Ю. Король. – К.: Альма-Матер // Навчальні матеріали онлайн. – Електрон. текстові дані. – [Україна], 2010-2018. – Режим доступу: <https://pidruchniki.com/1628041456843/>

[istoriya/zaprovadzhennya_hristiyanstva_rusi](#), вільний. – Заголовок з екрана. – Мова: укр. – Опис зроблено: 20.07.2018.

Котляр, М. Історія України в особах: Давньоруська держава [Електронний ресурс] / М. Котляр // E-READING. CLUB. – Електрон. текстові дані. – [Україна], 2018. – Режим доступу: [https://www.e-reading.club/bookreader.php/1040004/Kotlyar - Istoriya Ukraini v osobah Davnoruska derzhava.html](https://www.e-reading.club/bookreader.php/1040004/Kotlyar_-_Istoriya_Ukraini_v_osobah_Davnoruska_derzhava.html), вільний. – Заголовок з екрана. – Мова: укр. – Опис зроблено: 22.07.2018.

Огієнко, І. Українська церква. Нариси з історії Української Православної Церкви [Електронний ресурс] / І. Огієнко. – К., 1993 // ІЗБОРНИК. Історія України IX-XVIII ст. Першоджерела та інтерпретації. – Електрон. текстові дані. – [Україна], 2018. – Режим доступу: <http://litopys.org.ua/ohienko/oh.htm>, вільний. – Заголовок з екрана. – Мова: укр. – Опис зроблено: 21.07.2018.

Склярєнко, С. Володимир [Електронний ресурс] / С. Склярєнко // УкрЛіб. – Електрон. текстові дані. – [Україна], 2000-2018. – Режим доступу: <https://www.ukrlib.com.ua/books/print.php?tid=267>, вільний. – Заголовок з екрана. – Мова: укр. – Опис зроблено: 20.07.2018.

Чос, В. Історія християнства в Україні [Електронний ресурс] / В. Чос. – Сміла: Блискавиця, 2007 // E-READING. CLUB. – Електрон. текстові дані. – [Україна], 2018. – Режим доступу: [https://www.e-reading.club/bookreader.php/1021229/Chos - Istoriya hristiyanstva v Ukraini.html](https://www.e-reading.club/bookreader.php/1021229/Chos_-_Istoriya_hristiyanstva_v_Ukraini.html), вільний. – Заголовок з екрана. – Мова: укр. – Опис зроблено: 22.07.2018.

Сценарії масових заходів присвячені хрещенню Київської Русі

1020 років Хрещенню Русі [Електронний ресурс]: виховний захід // Сайт вчителя української мови Монастирської Н.М. – Електрон. текстові дані. – [Україна], 2018. – Режим доступу:

numl.org/dQn, вільний. – Заголовок з екрана. – Мова: укр. – Опис зроблено: 24.07.2018.

Грицик, М. Князь Володимир Великий – хреститель народу України-Руси [Електронний ресурс]: тематичний сценарій / М. Грицик // Львівський державний обласний центр народної творчості і культурно-освітньої роботи – Електрон. текстові дані. – [Україна], 2018. – Режим доступу: numl.org/dQp, вільний. – Заголовок з екрана. – Мова: укр. – Опис зроблено: 24.07.2018.

Добровольська, О.А. Володимир Великий [Електронний ресурс]: сценарій історичного свята для підлітків / О.А. Добровольська // Волинський обласний науково-методичний центр культури. – Електрон. текстові дані. – [Україна], 2018. – Режим доступу: http://www.nmck-volyn.com.ua/scenarios_detail.php?id=217, вільний. – Заголовок з екрана. – Мова: укр. – Опис зроблено: 24.07.2018.

Прийняття християнства на Русі – акт надзвичайно великої ваги [Електронний ресурс]: година духовності // Освіта.ua. – Електрон. текстові дані. – [Україна], 2017-2018. – Режим доступу: http://osvita.ua/school/lessons_summary/outschool/32114/, вільний. – Заголовок з екрана. – Мова: укр. – Опис зроблено: 24.07.2018.

Рівноапостольний великий князь Володимир – святий угодник і чудотворець землі української... [Електронний ресурс]: конспект години духовності з ІКТ-супроводом // Освітній портал «Академія». – Електрон. текстові та граф. дані. – [Україна], 2018. – Режим доступу: numl.org/.52.235, вільний. – Заголовок з екрана. – Мова: укр. – Опис зроблено: 23.07.2018.

Свята моя Київська Русь [Електронний ресурс]: план-конспект уроку (5-6 клас) // Сценки для шкільного свята. – Електрон. текстові дані. – [Україна], 2018. – Режим доступу: <http://szenki.in.ua/index.php/vse-dlia-vchytelia/godina-klasnij-kerivnik/417-pershyi-urok-2013-2014-navchalnoho-roku-plan-konspekt>, вільний. – Заголовок з екрана. – Мова: укр. – Опис зроблено: 24.07.2018.

Сценарій «Свіча добра і вічної любові», присвяченого 1020-річчю Хрещення Русі [Електронний ресурс] // Чернігівська обласна наукова бібліотека ім. В.Г. Короленка. – Електрон. текстові дані. – [Україна], 2002-2018. – Режим доступу: http://libkor.com.ua/php/fulltext_files/Svicha_dobra.pdf, вільний. – Заголовок з екрана. – Мова: укр. – Опис зроблено: 24.07.2018.

Сценарій свята «Хай святиться Твоє ім'я» приуроченого 1025-літтю хрещення України-Русі та Покрови Пресвятої Богородиці, 71-й річчю з дня утворення УПА [Електронний ресурс] // Великоберезовицька загальноосвітня школа I-III ступенів. – Електрон. текстові дані. – [Україна], 2013. – Режим доступу: http://vberezovytsia.edukit.te.ua/uchitelyu/hristiyansjka_etika/scenarii_svyat/, вільний. – Заголовок з екрана. – Мова: укр. – Опис зроблено: 24.07.2018.

Танасійчук, А.В. Хрещення Київської Русі – перша сходінка до духовності [Електронний ресурс]: виховний захід / А.В. Танасійчук // Методичний портал. – Електрон. текстові дані. – [Україна], 2018. – Режим доступу: <http://metodportal.net/node/43768>, вільний. – Заголовок з екрана. – Мова: укр. – Опис зроблено: 23.07.2018.

Хрещення Русі – доленосний вибір Володимира Великого [Електронний ресурс]: конспект першого уроку // Сайт вчителя української мови Монастирської Н.М. – Електрон. текстові дані. – [Україна], 2018. – Режим доступу: http://nadiya.ucoz.ua/load/klasnij_kerivnik_roku/scenariji_vikhovnikh_godin/khreshhennja_rusi_pershij_urok/17-1-0-25, вільний. – Заголовок з екрана. – Мова: укр. – Опис зроблено: 24.07.2018.

Фільмографія та презентації

3D-фільм Сказання про Хрещення Русі. Частина 1 [Електронний ресурс]: документальний фільм // YouTube. Українська Православна Церква. – Електрон. текстові та граф. дані. – [Україна], 2013. – Режим доступу: <https://www.youtube.com/watch?v=g514sGvMffA>, вільний. – Заголовок з екрана. – Мова: укр. – Опис зроблено: 23.07.2018.

3D-шоу до Дня хрещення Київської Русі (повний запис) - 28.07.2015 [Електронний ресурс]: Мультимедійне дійство «З нами Бог» // YouTube. 5 канал. – Електрон. текстові. та граф. дані. – [Україна], 2015. – Режим доступу: <https://www.youtube.com/watch?v=j3Mpzlcser7o>, вільний. – Заголовок з екрана. – Мова: укр. – Опис зроблено: 23.07.2018.

Відняк, Л. Володимир Великий [Електронний ресурс]: презентація / Л. Відняк // SvitPPT. – Електрон. текстові. та граф. дані. – [Україна], 2018. – Режим доступу: <http://svitppt.com.ua/istoriya-ukraini/volodimir-velikiy1.html>, вільний. – Заголовок з екрана. – Мова: укр. – Опис зроблено: 25.07.2018.

Внутрішня і зовнішня політика Володимира Великого. Хрещення Русі [Електронний ресурс]: презентація // PPT онлайн. – Електрон. текстові. та граф. дані. – [Україна], 2018. – Режим доступу: <https://ppt-online.org/63604>, вільний. – Заголовок з екрана. – Мова: укр. – Опис зроблено: 25.07.2018.

Володимир Великий. Хрещення Русі. Історія України, 7 клас. [Електронний ресурс]: Відеоурок з історії України для 7 класу, або для підготовки до ЗНО // YouTube. Уроки історії Пітона Каа. – Електрон. текстові. та граф. дані. – [Україна], 2015. – Режим доступу: <https://www.youtube.com/watch?v=8ryLV6KOWyg>, вільний. – Заголовок з екрана. – Мова: укр. – Опис зроблено: 23.07.2018.

Крок до мрії: 1025-річчя хрещення Київської Русі [Електронний ресурс]: документальний фільм / Перший національний канал // YouTube. – Електрон. текстові. та граф. дані. – [Україна], 2013. – Режим доступу: <https://www.youtube.com/watch?v=3EZuLasQpAg>, вільний. – Заголовок з екрана. – Мова: укр. – Опис зроблено: 23.07.2018.

Тертична, Д. Презентація на тему: «Вплив християнства на державність Київської Русі» [Електронний ресурс] / Д. Тертична // GDZ4YOU. – Електрон. текстові. та граф. дані. – [Україна], 2013-2018. – Режим доступу: <https://gdz4you.com/presentation/istoriya-ukrayiny/vplyv-hrystyyanstva-na-derzhavnist->

[kyivskoyi-rusi-8624/](#), вільний. – Заголовок з екрана. – Мова: укр. – Опис зроблено: 23.07.2018.

Хрестителі Київської Русі – України [Електронний ресурс]: слайд-мандрівка / Сектор інноваційних технологій та електронних ресурсів; Снятинська ЦБС // YouTube. – Електрон. текстові. та граф. дані. – [Україна], 2015. – Режим доступу: <https://www.youtube.com/watch?v=fzogv86N4AI>, вільний. – Заголовок з екрана. – Мова: укр. – Опис зроблено: 23.07.2018.

Хрещення Русі за князя Володимира. Міфи та факти [Електронний ресурс]: [телепрограма «Дорогами християнства»] // YouTube. Телеканал Надія. – Електрон. текстові. та граф. дані. – [Україна], 2014. – Режим доступу: <https://www.youtube.com/watch?v=f4QiHxh7XVM>, вільний. – Заголовок з екрана. – Мова: укр. – Опис зроблено: 23.07.2018.

Хрещення Русі. 1025 років [Електронний ресурс]: [документальний фільм] // YouTube. Pravda PRO. – Електрон. текстові. та граф. дані. – [Україна], 2014. – Режим доступу: <https://www.youtube.com/watch?v=itwsZ8Ypjik>, вільний. – Заголовок з екрана. – Мова: укр. – Опис зроблено: 23.07.2018.

Хрещення Русі. 1028 [Електронний ресурс]: презентація // SlideShare. – Електрон. текстові. та граф. дані. – [Україна], 2018. – Режим доступу: https://www.slideshare.net/subbotina_yuliya/ss-64278807, вільний. – Заголовок з екрана. – Мова: укр. – Опис зроблено: 25.07.2018.

Хрещення Русі. Володимир Великий [Електронний ресурс]: фільм // Західна інформаційна корпорація. Zik. – Електрон. текстові. та граф. дані. – [Україна], 2004-2018. – Режим доступу: <https://zik.ua/tv/video/102309>, вільний. – Заголовок з екрана. – Мова: укр. – Опис зроблено: 23.07.2018.